

WHITE PAPER

‘Electronic Transferable Records’

De adoptie van de UNCITRAL ‘Model Law on Electronic Transferable Records’ (MLETR)

**Aanbevelingen voor het Nederlands privaatrecht
inzake de verdere digitalisering van internationale
financiële en fysieke handelsprocessen**

Dit whitepaper wordt onderschreven door een brede coalitie van bedrijven, banken en brancheorganisaties die het belang van volledige digitale handel erkennen. Hun steun onderstreept de urgentie om de Nederlandse wetgeving in lijn te brengen met internationale standaarden.

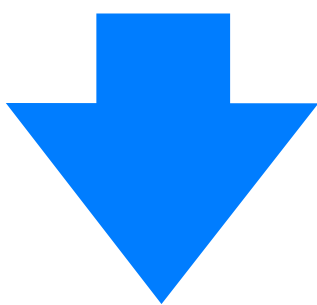

Rabobank

Kennedy Van der Laan

Inhoudsopgave

Management samenvatting	3
Introductie en call to action	5
Aanbevelingen voor de publieke sector	
Deel 1: Status initiatieven digitalisering internationale handelsstromen	8
Standaarden voor de internationale fysieke en financiële goederenhandel	
Status MLETR-adoptie in het Nederlands privaatrecht	
Deel 2: Belemmeringen in de digitalisering van internationale handelsstromen.	14
Belemmeringen voor de internationale financiële goederenhandel bij financiële instellingen	
Belemmeringen voor de internationale fysieke goederenhandel bij logistieke bedrijven en de (lucht)havens	
Invloed van digitalisering op de concurrentiepositie van de Nederlandse havens en luchthavens	
Economisch belang export en import voor Nederland.	
Conclusie	20

Management samenvatting

Internationale handel levert een substantiële bijdrage aan het Nederlandse Bruto Nationale Product en de werkgelegenheid. De geopolitieke ontwikkelingen (o.a. Brexit, importheffingen en competitie van buitenlandse havens en luchthavens) vereisen dat Nederland haar competitieve (export en import) positie in de internationale handel actief moet blijven behouden en versterken.

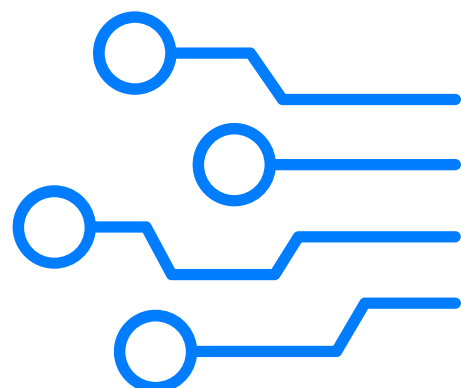
CBS-cijfers over 2024 tonen dat het totaal van Nederlandse import en export 1,6 triljard euro bedraagt, bijna 4 maal de waarde van het bruto nationaal product. Op basis van deze kerncijfers behoeft het weinig betoog hoe belangrijk de internationale handel voor de 'BV Nederland' is. Ondersteuning door de wetgever lijkt dan ook een noodzakelijke voorwaarde.

Al geruime tijd worden financiële en fysieke handelsprocessen (verder) gedigitaliseerd om deze processen meer kosteneffectief te maken en de (zeer tijd kritische) dienstverlening van en voor exporteurs en importeurs te verbeteren en te versnellen. Dit geldt ook voor hun serviceproviders, zoals financiële instellingen en logistieke bedrijven. Daarnaast is deze ontwikkeling van belang voor het goed functioneren van diverse overheidstaken en -instanties, zoals de Douane.

In het Verenigd Koninkrijk is er voor MKB-bedrijven geconcludeerd dat er **35% verlaging van de administratieve kosten en 13% groei van de internationale handel mogelijk is wanneer handel kan worden gedreven met gedigitaliseerde noodzakelijke documenten**. Er is tevens geconstateerd dat deze digitalisering de financieringsprocessen die hiermee zijn gemoeid, zal versnellen.

Een Nederlandse financiële Instelling heeft reeds met succes een basislening van \$ 2,885 miljard verstrekt met behulp van **elektronische cognossementen (eBL) als onderpand** op basis van het Engels recht. Deze transactie was op dit moment niet mogelijk op basis van het Nederlands recht, omdat ten tijde van de transactie het elektronisch cognossement nog niet werd erkend in het Burgerlijk Wetboek.

Reeds in 2021 hebben de havens van Rotterdam en Singapore met succes een gezamenlijke pilot met een elektronisch cognossement afgerond. De partners waren in staat om met een elektronisch cognossement de verwerkingstijd van **de benodigde end-to-end documentatie van 6-10 dagen te verkorten naar minder dan 24 uur**. De wetgeving in Singapore erkent het elektronisch cognossement al een tijd, maar de Nederlandse wetgeving nog steeds niet. Dit heeft tot gevolg gehad dat de zeer succesvolle pilot nog niet tot implementatie heeft geleid.

Het behoeft geen uitleg dat het onnodig voortbestaan van een verwerkingstijd van 6-10 dagen voor alle betrokkenen – en vooral Nederlandse bedrijven – gigantische (onnodige) kosten en tijdverspilling met zich meebrengt.

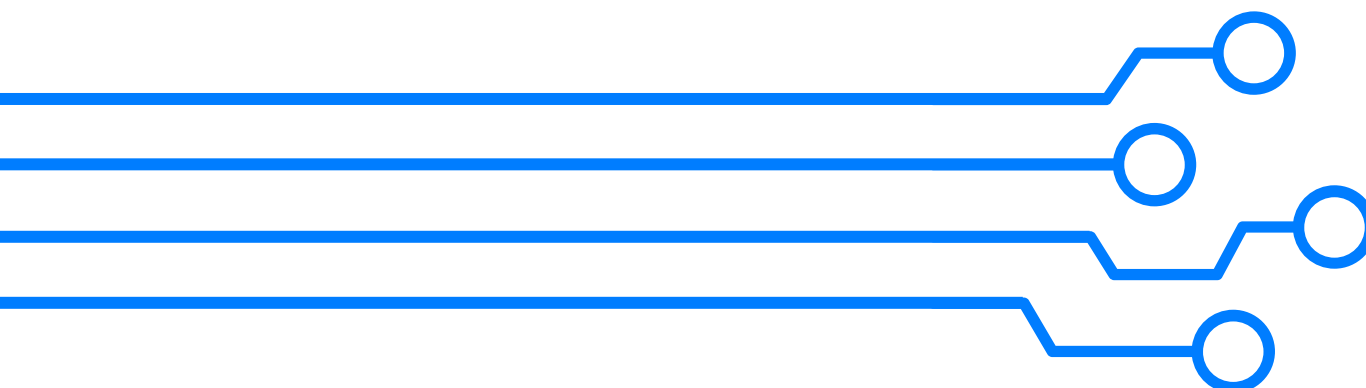
Door ICC Nederland is geconstateerd dat de Nederlandse wetgeving voor de bewijsstukken van eigendom (zgn. “Documents of Title”) van UNCITRAL-MLETR achterloopt bij de met ons concurrerende landen, zoals het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk en Duitsland. Zij hebben de MLETR aanbevelingen al volledig in hun wetgeving opgenomen.

Dit heeft als consequentie dat de noodzakelijke verdere digitalisering voor Nederlandse bedrijven alleen mogelijk is als het Nederlandse privaatrecht c.q. handelsrecht voor deze Documents of Title wordt aangepast. **Snel ingrijpen is een voorwaarde om te voorkomen dat de Nederlandse competitieve positie verslechtert** – een proces dat al in volle gang is vanwege de hierboven genoemde ontwikkelingen.

In dit whitepaper worden de achtergronden en ontwikkelingen, de betrokken publieke en private organisaties, en de betrokken Standaard Organisaties die van belang zijn voor de verdere digitalisering van internationale financiële en fysieke handelsstromen, nader toegelicht.

Het whitepaper bevat **concrete aanbevelingen over de aanpassingen van de Nederlandse privaatswetgeving voor de 8 relevante handelsdocumenten**, inclusief het aanbod van ICC Nederland om de betrokken ministeries concreet te ondersteunen bij het formuleren van de noodzakelijke wetgevingsvoorstellen. Alle betrokken partijen zijn erop gericht om de Nederlandse privaatswetgeving zo snel mogelijk MLETR-compliant te maken om aan te sluiten bij de ons omringende landen en overige handelspartners.

Tot slot bevelen wij aan om samen met ICC leden en partners een ‘ICC Digital Standards Initiative Roadmap’ te ontwikkelen voor de verdere digitalisering van handelsprocessen én voor de overige ICC Digital Standards Initiative (DSI) handelsdocumenten.

Introductie en call to action

Een snel evoluerend wereldwijd zakelijk landschap, beïnvloed door klimaatverandering, technologische mogelijkheden en bedreigingen en geopolitieke verschuivingen, vraagt om nieuwe manieren om de groei en concurrentiekracht in de internationale economieën en in Nederland te stimuleren.

Om dit doel in Europa te ondersteunen, had de Europese Commissie de voormalige voorzitter van de Europese Centrale Bank, Mario Draghi aangesteld om een visie te formuleren voor de toekomstige concurrentiekracht van de EU.

Het Draghi rapport “The Future of European Competitiveness” gepubliceerd in september 2024,¹² biedt een scherpe diagnose van de uitdagingen waarmee de publieke en de private sectoren in de Europese Unie worden geconfronteerd en levert belangrijke voorstellen om deze aan te pakken. Veel van Draghi's aanbevelingen zijn nu opgenomen in de plannen van de Europese Commissie en in Ursula von der Leyen's verklaring over de missie van haar Commissie.

Hierop voortbouwend, presenteerde de Commissie in januari 2025 het Concurrentiekompas³, een routekaart om het dynamisme van Europa te herstellen en de economische groei te stimuleren. Een Nederland, dat qua wetgeving geen gelijke tred houdt met andere Europese partners om handelsbarrières te slechten en door verdere digitalisering van B2B en B2G business processen de doorlooptijd en administratieve verwerking daarvan sneller en goedkoper te maken, valt hierbij uit de toon. Sterker nog, Nederland loopt nu al merkbaar achter.

De wetgeving ligt klaar

Belangrijke handelspartners, zoals het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk en Duitsland hebben inmiddels succesvol verregaande wetgeving op dit gebied ingevoerd. In het belang van Nederland biedt ICC Nederland deze whitepaper aan met aanbevelingen om op korte termijn het voorbeeld van onze ICC-zusterorganisaties te volgen en ons verdienvermogen te verbeteren.

In een publicatie van onze Engelse zusterorganisatie, getiteld “The plan for growth – Making trade cheaper, faster, simpler, secure, sustainable”⁴, wordt de handelsgroei voor het Verenigd Koninkrijk op basis van digitalisering op zo’n £25 miljard geraamd. Besparingen door efficiency leveren £224 miljard op (hetgeen overeenkomt met 35% voor het midden- en kleinbedrijf) en de onbeantwoorde financieringsbehoefte (de zgn. “trade finance gap”) wordt met £22 miljard verkleind. Hoewel de cijfers voor Nederland anders zullen zijn, is de richting hetzelfde.

Een voorstel om **het elektronische equivalent van het cognossement (de zgn. “elektronische Bill of Lading” (eBL))** in het Nederlands privaatrecht in te voeren is al 5 jaar in de maak en is op 12 mei 2025 aan de Tweede Kamer aangeboden⁵. Dit wetsvoorstel kan gelet op het positieve advies van de Raad van State op een brede parlementaire steun rekenen.

Andere handelsdocumenten, die bijv. het eigendom van of de rechten voor goederen weergeven, hebben echter nog geen wettelijke basis voor een elektronisch equivalent en zijn helaas nog niet beschikbaar voor parlementaire behandeling. Dat is echter op de kortst mogelijke termijn wenselijk.

In de genoemde ons omringende landen is de erkenning van elektronische versies van bijvoorbeeld wissels, cheques, promessen, veembewijzen etc. wel al wettelijk geregeld.

Documents of title

Deze andere elektronische documenten in de UNICITRAL's Model Law on Electronically Transferable Records (MLETR)⁶ worden "documents of title" genoemd. In Nederland wordt voor een wettelijke regeling van elektronische equivalenten slechts een voorzichtig voorbereidend traject bewandeld. De consequentie is dat Nederlandse exporteurs en importeurs (en hun serviceproviders zoals banken en logistieke bedrijven) belemmerd worden bij het verder digitaliseren van hun handelsprocessen waar deze handelsdocumenten worden gebruikt. De digitalisering van andere handelsdocumenten zoals van het ICC Certificaat van Oorsprong (CO)⁷ of het ICC ATA Carnet⁸ was slechts mogelijk, omdat dit geen aanpassing van het Nederlandse privaatrecht vereiste. De elektronische varianten van deze documenten worden dan ook benut.

ICC Nederland gelooft stellig dat Nederland als handelsnatie de aansluiting bij digitalisering van de internationale handelsprocessen van onze voornaamste handelspartners niet mag verliezen. In dit whitepaper geven wij een opsomming van wat er op dit vlak is bereikt door andere landen, supranationale organisaties en de private sector. De wetgever dient uiteraard nationale bijzonderheden en belangen in het oog te houden, maar ICC Nederland en zijn leden zien inactiviteit van de wetgever voor de noodzakelijke aanpassingen in het Burgerlijk Wetboek als een grote belemmering voor de Nederlandse economie.

Praktisch gezien is het al geruime tijd mogelijk deze problemen op te lossen. Een succesvolle pilot van de havens van Singapore en Rotterdam heeft laten zien dat de verwerkingstijd van handelsdocumenten van gemiddeld 8 dagen (!) omlaag kan naar minder dan 24 uur.

De wetgeving in Singapore is sinds 2021 al MLETR compliant voor alle 8 documents of title. De Nederlandse wetgeving erkent nog geen elektronisch cognossement met als consequentie dat de potentiële economische voordelen van deze pilot nog niet gerealiseerd kunnen worden.

Het is in het belang van de concurrentiekracht van ons land spoedig juridische equivalentie van digitale documenten in het Burgerlijk Wetboek (en het Wetboek van Koophandel) te verankeren op een manier die onafhankelijk is van de gekozen technologische oplossingen. Voor zover ICC Nederland kan beoordelen, zijn er geen redenen (economische dan wel juridisch) om langer hiermee te wachten.

Aanbevelingen voor de publieke sector

Kamerbehandeling wetsvoorstel elektronisch cognossement

ICC Nederland beveelt aan om het wetsvoorstel elektronisch cognossement zo spoedig mogelijk in de Tweede Kamer te behandelen en goed te keuren in beide Kamers van het parlement, nu het onderwerp als niet controversieel is verklaard op 19 juni 2025.

Dit wetsvoorstel zorgt ervoor dat bedrijven duidelijkheid krijgen over het gebruik van een elektronisch cognossement, als het Nederlandse privaatrecht van toepassing is. De betrokken bedrijven kunnen dan kiezen tussen een papieren variant en een elektronische versie. Met het wettelijk erkennen van dit type e-documenten kunnen bedrijven snel hun internationale handelsprocessen verder digitaliseren en zo verdere efficiencyvoordelen en serviceverbeteringen realiseren.

Formuleer snel een wetsvoorstel voor de overige MLETR-handelsdocumenten

ICC Nederland beveelt aan om zo spoedig mogelijk een wetsvoorstel te formuleren voor de overige 7 handelsdocumenten van de UNCITRAL's Model Law of Electronic Transactions van 2017.

Invoering hiervan maakt een verdere digitalisering van de internationale handelsprocessen mogelijk voor Nederlandse exporteurs en importeurs en hun serviceproviders, zoals banken en vervoersbedrijven. Bovendien voorkomt dit dat het Nederlandse bedrijfsleven de economische voordelen niet kan realiseren als het Nederlands recht niet MLETR-compliant is voor deze 7 handelsdocumenten

ICC Nederland is met haar leden en partners - en hun expertise over deze 7 handelsdocumenten - beschikbaar om de betrokken ministeries praktische ondersteuning te geven bij het formuleren van de wetsvoorstellen. Doel is om de Nederlandse privaatrechtsgeving zo snel mogelijk MLETR-compliant te maken en Nederland geen competitief nadeel meer te laten hebben ten opzichte van de landen die de UNCITRAL's MLETR aanbevelingen al wel hebben opgenomen in hun wetgeving.

DSI Roadmap

ICC Nederland zal met haar leden en partners een Digital Standards Initiative (DSI) Roadmap voor Nederland ontwikkelen voor de realisatie van verdere digitalisering van internationale handelsprocessen waarvoor deze 8 MLETR documents of title, waaronder het elektronische cognossement, cruciaal zijn. Dit geldt ook voor de overige DSI-handelsdocumenten.

Verder zal ICC Nederland meewerken aan de realisatie van de relevante Financial Stability Board (FSB) aanbevelingen² om cross-border betalingen en trade finance handelsprocessen te verbeteren, waaronder de identificatie van exporteurs en importeurs¹⁰ via het door de FSB aanbevolen Global LEI programma.

Deel 1: Status initiatieven digitalisering internationale handelsstromen

■ WTO-initiatieven

De Wereldhandelsorganisatie (WTO) erkent dat de inzet van nieuwe technologieën de manier vormt waarop ons werken en handelen vooruitgang en verbetering boeken. Het creëert kansen, maar ook risico's¹¹. Internationale organisaties als de WTO kunnen een belangrijke rol spelen bij het promoten van een regelgevend en beleidsmatig kader dat de inzet van geavanceerde digitale technologieën aanmoedigt en tegelijkertijd potentiële risico's beperkt.

Hiertoe heeft de WTO verschillende instrumenten gepubliceerd, zoals het “Handbook on Measuring Digital Trade”¹² en de “Standards Toolkit for Cross-border Paperless Trade”¹³. Met name deze laatste publicatie is van belang om beleidsmakers van overheden en bedrijven bewust te maken van de beschikbare technische en juridische standaarden. Als onderdeel van deze publicatie heeft de WTO UNCITRAL checklists¹⁴ gepubliceerd waarmee een land zelf kan beoordelen in welke mate het klaar is voor de digitale toekomst.

■ WCO-initiatieven

De Wereld Douane Organisatie (WCO), waarvan Nederland volwaardig lid is, heeft een zich voortdurend ontwikkelend datamodel ontwikkeld waarbij de uitwisseling van data-elementen in bijvoorbeeld douanegaranties en certificaten van oorsprong op volledig digitale wijze mogelijk wordt gemaakt.

Het WCO Data Model (DM)¹⁵ vormt al meer dan twee decennia de datafundering voor wereldwijde interoperabiliteit tussen douane-organisaties. Het is ontwikkeld om een universele taal te bieden voor grensoverschrijdende gegevensuitwisseling, waardoor de implementatie van Single Window-systemen¹⁶ mogelijk wordt en gegevensanalyse (data analytics) wordt gevoed.

Het is een compilatie van duidelijk gestructureerde, geharmoniseerde, gestandaardiseerde en herbruikbare sets van datadefinities en elektronische berichten die zijn ontworpen om te voldoen aan de operationele en wettelijke vereisten van de douane en andere grensoverschrijdende regelgevende instanties (die verantwoordelijk zijn voor grensbeheer). Het DM is gekoppeld aan de United Nations Trade Data Elements Directory (UN/TDED)¹⁷ en maakt gebruik van standaarden die zijn vastgesteld door internationale organisaties zoals het United Nations Centre for Trade Facilitation and Electronic Business (UN/CEFACT) en de International Organization of Standards (ISO) om wereldwijde interoperabiliteit te garanderen.

Het DM verlaagt de kosten aanzienlijk en verbetert de efficiëntie voor leden en andere belanghebbenden, zoals het bedrijfsleven (exporteurs en importeurs).

Het model wordt voortdurend getoetst aan de vereisten van de laatste ontwikkelingen van de internationale handel. Versie 4 van het model is in 2023 in gebruik genomen. De WCO-DM staat open voor nationale douaneautoriteiten en waarnemers, zoals verzekeraars¹⁸.

UNCITRAL-initiatieven

De United Nations Commission on International Trade Law (de Commissie voor internationaal handelsrecht van de Verenigde Naties) is een organisatie onder de Algemene Vergadering van de VN, die verantwoordelijk is voor de facilitering van internationale handel en investeringen.

De **“Model Law on Electronic Transferable Records (MLETR)”¹⁹** heeft tot doel het wettelijke gebruik van elektronisch overdraagbare documenten, zowel **“cross-border”** als **“binnenlands”** te faciliteren. De MLETR is van toepassing op elektronische documenten die functioneel equivalent zijn aan reguliere overdraagbare documenten of instrumenten.

Overdraagbare documenten of instrumenten zijn papieren handelsdocumenten of instrumenten die de houder het recht geven om de verplichting van de genoemde claim door overdracht van het bezit van het document of instrument te realiseren. De MLETR overdraagbare documenten of instrumenten omvatten 8 “documents of title”, eenvoudiger gezegd: waardepapieren, waaronder het cognossement en promissory notes. Voetnoot ²⁰ biedt meer informatie hierover.

De MLETR heeft drie kernprincipes²¹ voor de adoptie ervan in het (Nederlands) privaatrecht:

1. **Technologie neutraliteit**, wat inhoudt dat er geen onderscheid wordt gemaakt tussen verschillende soorten technologieën.
2. **Functionele gelijkwaardigheid**, waardoor elektronische documenten dezelfde juridische functie kunnen vervullen als papieren documenten. Tegelijkertijd blijven bestaande jurisprudentie en rechtsregels met betrekking tot traditionele cognossementen juridisch van toepassing.
3. **Gelijke behandeling van elektronische en papieren documenten**. Landen, waaronder Nederland, behouden de mogelijkheid om het gebruik van papieren documenten toe te staan.

Initiatief G7 landen

De G7 landen²² hebben in 2021 onder voorzitterschap van het Verenigd Koninkrijk de **“Roadmap to Reform for Electronic Transferable Records”²³** voor de adoptie van de MLETR-aanbevelingen m.b.t. de 8 documents of title in de wetgeving van hun landen goedgekeurd.

Europese Commissie

Er zijn op dit moment geen formele initiatieven om de MLETR op EU-niveau te 'transponeren' naar het privaatrecht van de EU-27 landen. Zowel Frankrijk als Duitsland hebben bewust besloten om de MLETR documents of title op nationaal niveau in hun privaatrecht op te nemen.

Binnen de Commissie lijkt het logisch dat het onderwerp de verantwoordelijkheid van DG Trade zou moeten zijn. Echter, op dit moment is de verantwoordelijkheid nog versnipperd, waardoor hiaten ontstaan en van een gecoördineerde aanpak geen sprake lijkt te zijn.

■ DCSA (Digital Container Shipping Association)

De Digital Container Shipping Association, gevestigd in Nederland, is een non-profit organisatie waar 9 van de 10 grootste containerrederijen lid van zijn, alsmede diverse andere lading- en scheepvaart-gerelateerde organisaties en bedrijven. De leden van DCSA vertegenwoordigen 75% van de wereldwijde containerlogistiek.

DCSA ontwikkelt internationale handelsstandaarden en is daarnaast nauw betrokken bij, of lid van, het ICC DSI (Digital Standards Initiative) en de FIT Alliance (waar ook BIMCO, FIATA, ICC en SWIFT deel van uitmaken en die tot doel heeft om een universele eBL (electronic bill of lading) in te voeren in de gehele scheepvaartindustrie.

■ DSCI (Digital Supply Chain Institute)

Ook het Digital Supply Chain Institute (DSCI) speelt een rol in de digitalisering van handels- en logistieke ketens.

DSCI is een internationale denktank die bedrijven ondersteunt bij de transformatie naar digitale, klantgerichte logistieke ketens. Het instituut ontwikkelt o.a. raamwerken en best practices. Recent is er bovendien een samenwerking ontstaan met het ICC DSI om gezamenlijk een Digital Trade Readiness Framework te ontwikkelen. Dit raamwerk helpt organisaties bij het versnellen van de adoptie van digitale handelsdocumenten en standaarden, en vormt daarmee een belangrijke aanvulling op het werk dat binnen ICC en UNCITRAL wordt verricht.

■ ICC-initiatieven

De Internationale Kamer van Koophandel (ICC) is de institutionele vertegenwoordiger van meer dan 45 miljoen bedrijven in 100+ landen. Het is de grootste handelsorganisatie ter wereld, met als missie om het internationale bedrijfsleven te ondersteunen en te bevorderen²⁴. ICC Netherlands, opgericht in 1921, is het officiële National Committee van de ICC²⁵.

ICC-DSI

Het International Chamber of Commerce (ICC) Digital Standards Initiative (DSI) richt zich op het bevorderen van wereldwijde digitale handelsnormen. Dit initiatief coördineert de ontwikkeling en implementatie van standaarden die digitale handel efficiënter en veiliger maken. Activiteiten omvatten samenwerking met belanghebbenden uit de sector, het creëren van richtlijnen en best practices, en het bevorderen van interoperabiliteit tussen digitale systemen om handelsovereenkomsten te vergemakkelijken en te versnellen. **Het DSI-programma streeft naar innovatie en duurzaamheid binnen de digitale handelsruimte**²⁶.

Key Trade Document and Data Elements

Een belangrijke publicatie van ICC DSI betreft de “Key Trade Document and Data Elements” (KTDDE)²⁷. Het rapport introduceert **een geïntegreerd kader voor het digitaliseren van de gehele toeleveringsketen** en doet gerichte aanbevelingen om de adoptie, afstemming en digitale transformatie van alle bijbehorende processen te versnellen.

De KTDDE “Key Document Analysis” biedt een gedetailleerde uiteenzetting van elk van de 36 belangrijkste handelsdocumenten (waarvan 8 documents of title) die zijn ondergebracht in de Cross-Border Paperless Trade (CBPT) Database²⁸. Het fungeert als educatieve bron en praktisch hulpmiddel ter ondersteuning van de vooruitgang in de digitalisering van de toeleveringsketen.

In het ICC-DSI programma wordt samengewerkt met de Economische Commissie voor Europa van de VN (UNECE) om een gezamenlijke ‘Call to Action’ te publiceren, wat in juli 2024 ook is gebeurd. Het is een oproep aan alle belanghebbenden in de wereldwijde toeleveringsketen - zowel publiek als private - op om zich te verbinden aan de implementatie van de digitale normen die in het KTDDE-kader zijn uiteengezet.

Mogelijke acties:

- Het creëren van beleid dat bevorderlijk is voor digitale handel en uniforme regelgeving
- Het op elkaar afstemmen van juridische systemen
- Het aannemen van wereldwijd interoperabele normen voor nationale grensprocedures
- Het op elkaar afstemmen van gegevensdefinities en het kruisverwijzen naar gemeenschappelijke normen voor wereldwijde interoperabiliteit
- Het gebruik van de LEI (Legal Entity Identifier) voor B2G en B2B transacties waaronder grensoverschrijdende betalingen van exporteurs en importeurs of het rapporteren van witwastransacties aan de Financial Intelligence Units

● ● ● Standaarden voor de internationale fysieke en financiële goederenhandel

Voor internationale handelsstromen worden vier categorieën van standaarden onderscheiden. De realisatie van meer efficiënte digitale fysieke en financiële handelsstromen vereist afstemming en samenhang van deze standaarden:

1. Publieke policy standaarden

- United Nations Sustainable Development Goals #9: Industry, Innovation and infrastructure²⁹
- International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferations: The FATF recommendations³⁰. De FATF heeft in juni 2025 haar aangepaste aanbeveling 16 over Payment Transparency gepubliceerd die ook relevant is voor het gebruik van de LEI (Legal Entity Identifier) voor cross-border payments van exporteurs en importeurs.
- Financial Stability Board (FSB) recommendations related to data flows and regulation and supervision of cross-border payments (December 2024)³¹: Aanbeveling 6 benoemt het gebruik van de LEI (Legal Entity Identifier) voor grensoverschrijdende betalingen van onder meer exporteurs en importeurs.

2. Publieke wetgevingstandaarden

- UNCITRAL: Model Law Electronic Transferable Records (MLETR)³²
- Nederlands recht: Ontwerp van wet elektronisch vervoerbewijs (cognossement): <https://wetgevingskalender.overheid.nl/Regeling/WGK012588>

3. Private juridische standaarden

- ICC Incoterms 2020³³
- UCP 600: Uniform Customs & Practice for Documentary Credits³⁴
- ISBP98: International Standby Practices³⁵
- URC522: Uniform Rules for Collections³⁶

4. Technische standaarden van Standaard Ontwikkelingsorganisaties

- Technische standaarden van ISO, CEN, GS1 en IATA relevant voor de internationale goederenhandel (fysieke en financiële delen):
 - Identificatiecode van subjecten en objecten zoals 'ISO TR 6039 Identifiers of subjects and objects'³⁷
 - Berichtenstandaarden (zoals ISO 20022 ³⁸),
 - Veiligheidsstandaarden
- IATA e-freight program: "One Record Multilateral Data Agreement (MDA)"³⁹
- DCSA: IT standards enabling interoperability of technology solutions across the shipping industry

● ● ● Status MLETR-adoptie in het Nederlands privaatrecht

UNCITRAL heeft de MLETR-aanbevelingen in 2017 gepubliceerd. In 2022 zijn de eerste gesprekken met het Ministerie van Justitie gestart over één van de 8 documents of title, om de overdracht van elektronische cognossement in het BW mogelijk te maken. Dit heeft geresulteerd in een **wetsvoorstel “Wet invoering elektronisch cognossement”**.

Vanwege de structuur van de Nederlandse wetgeving, waarin de verschillende overdraagbare “titeldocumenten” verweven zijn in verschillende wetten, werd besloten om zich bij de aanpassing van de Nederlandse wetgeving **eerst te richten op het cognossement**. Dat werd beschouwd als een eerste stap, waarbij in een later stadium ook de overige overdraagbare titeldocumenten kunnen worden behandeld.

Met inachtneming van verschillende consultatierondes, is uiteindelijk in 2024 het wetsvoorstel ‘Wet Invoering elektronisch cognossement’ afgerond en heeft de Raad van State haar advies uitgebracht⁴⁰. **Het wetsvoorstel is op 12 mei 2025 aan de Tweede Kamer aangeboden**⁴¹.

Dit wetsvoorstel voegt een drietal bepalingen toe en wijzigt een aantal artikelen van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek, om het elektronisch cognossement (eBL) te regelen in het Nederlands recht. **Het voorstel beoogt te waarborgen dat het elektronisch cognossement functioneel equivalent is aan het daarmee corresponderende papieren document. Het voorstel is technologie-neutraal geformuleerd.** Zie voor verdere toelichting: Wet tot wijziging van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek in verband met de invoering van het elektronisch cognossement⁴².

Raad van State

Op 18 september 2024 heeft de Raad van State het volgende advies uitgebracht: “De Afdeling advisering van de Raad van State heeft geen opmerkingen bij het voorstel en adviseert het voorstel bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal in te dienen.”⁴³

Status juli 2025: Het wetsvoorstel is op 12 mei 2025 aan de Tweede Kamer aangeboden. Het onderwerp is, na de val van het kabinet, op 3 juni, als niet-controversieel verklaard op 19 juni. Daarmee kan de verdere behandeling voortgezet worden en daarmee de erkenning van het elektronische cognossement in de Nederlandse burgerlijke wetboek worden geregeld.

Dit is een eerste, maar belangrijke, stap op weg naar een verdere digitalisering van de diverse handelsdocumenten en -stromen.

De plaats van MLETR documenten in Nederlandse wetgeving

MLETR term	Term in Nederlandse wetgeving, opgenomen in wetsartikel
bills of exchange	wissel; art 100-177 Wetboek van Koophandel
cheques	cheques; art 178-229 d Wetboek van Koophandel
promissory notes	promesse; artt 229 (e) – 229 (k) WvK-
consignment notes	vrachtbrief; art 8:915 BW
bills of lading	cognossement; art 8:377 BW en art 8:399 BW inclusief de Hague-Visby Rules ⁴⁴ Wetgevingsvoorstel: https://wetgevingskalender.overheid.nl/Regeling/WGK012588%20 , https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/wetsvoorstellen/detail?cfg=wetsvoorstel details&qry=wetsvoorstel:36743
warehouse receipts	ceel of cedula (veembewijs); art 7:607 BW
insurance certificates	verzekeringspolis; art 7:932 BW
airways bills	luchtvrachtbrief; art 1365 BW

Deel 2: Belemmeringen in de digitalisering van internationale handelsstromen

Belemmeringen voor de internationale financiële goederenhandel bij financiële instellingen

Rond de 80-90% van de internationale goederenhandel is afhankelijk van zogeheten “trade finance”⁴⁵. Cross-border betalingen en financieringen worden afgewikkeld met zogenoemde trade finance diensten via Financiële Instellingen, zoals banken. Voorbeelden hiervan zijn Letters of Credit, Documentary Collections, Bank Garanties, Supply Chain Finance, Factoring en Forfaiting. Bij veel van deze diensten wordt gebruik gemaakt van diverse handelsdocumenten.

Veel van de trade finance diensten vinden hun rechtsbasis in ICC-regels, zoals de UCP600 (Uniform Customs & Practice for Documentary Credits), ISBP98 (International Standby Practices) en de URC522 (Uniform Rules for Collections). Regels die hun oorsprong kennen in gebruik van papieren documenten, maar vanuit de ICC ook steeds meer geschikt gemaakt zijn en worden voor digitale equivalenten. Zo bestaat de e-UCP versie al sinds 2002. De overdraagbaarheid van handelsdocumenten zelf wordt echter geregeld het nationale privaatrecht van individuele landen.

Papier = procesvertraging

Hoewel digitalisering van de onderliggende handelsdocumenten stapsgewijs zijn intrede heeft gedaan, is dit in de praktijk veelal nog beperkt tot het scannen van de papieren handelsdocumenten, voor verdere digitale verwerking binnen de Financiële Instelling. **De papieren documenten zelf worden veelal nog, via koeriersdiensten, verzonden tussen alle partijen betrokken in een trade finance transactie.** Dat betekent dat er meerdere koeriersverzendingen nodig zijn voor elke individuele transactie (NB. een eenvoudige financiële handelstransactie heeft al meerdere overdracht momenten bijv. van exporteur naar bank, van bank naar bank en van bank naar importeur), met dagenlange doorlooptijden als gevolg. **Het digitaal beschikbaar hebben van de onderliggende documenten binnen een financial supply chain levert vele dagen tijdswinst op** en brengt verhoogde efficiency met zich mee voor trade finance dienstverlening.

Handmatig = hindernis

Daarnaast wordt van Financiële Instellingen verwacht dat zij hun rol spelen in het bestrijden van “Financial Crime”. Dit betekent dat de betrokken Financiële Instellingen de handelsdocumenten niet alleen checken op inhoudelijke juistheid, maar ook op zaken als “internationale sancties” en “witwassen van gelden”. Verdere standaardisering en digitalisering van handelsdocumenten zal deze, nu vaak nog handmatige, controles veel efficiënter en effectiever maken.

Voor zowel de Financiële Instellingen als alle marktpartijen in de (financiële) logistieke keten, is het **cruciaal dat het digitaliseren van handelsdocumenten systeemafhankelijk kan gebeuren**. Er zijn immers vele partijen betrokken in deze “supply chains” - in alle delen van de wereld - die nooit allemaal op hetzelfde digitale platform actief zullen zijn.

Naast het beschikbaar hebben van een rechtsgeldige basis voor het overdragen van elektronische handelsdocumenten, is **interoperabiliteit van de verschillende digitale platforms daarom cruciaal**. ICC heeft hiervoor diverse standaarden ontwikkeld. De platformleveranciers zullen hun systemen dusdanig moeten ontwikkelen dat zij een overdracht van het ene naar het andere systeem ook ondersteunen, zowel technisch als juridisch.

Belemmeringen voor de internationale fysieke goederenhandel bij logistieke bedrijven en de (lucht)havens

De 8 MLETR documents of title worden (deels) ook gebruikt door de bedrijven die actief zijn in de fysieke internationale goederenhandel via zeevracht, luchtvracht wegtransport of per spoor. Ook deze bedrijven (en hun ICT-serviceproviders) hebben er belang bij dat het wettelijk mogelijk wordt dat deze documenten rechtsgeldig (zonder een papieren variant) afgehandeld kunnen worden.

Daarnaast zullen zowel de wetgeving als - meer nog - de procedures in de handelsketen en bij de goederencontrole (douane, NVWA, etc.) kunnen en moeten voortbouwen op de bestaande internationale standaarden voor data-uitwisseling. Het is van groot belang om dit niet langer te baseren op strikt gedefinieerde papieren of digitale documenten, maar om deze om te zetten naar **snellere, betere en betrouwbaardere manieren om data te delen via moderne technologie met ingebouwde identificatie, autorisatie en beveiliging** (zoals API's). Deze implementatie vraagstukken zullen aan de orde komen in de voorgenomen ICC Netherlands DSI Roadmap

Invloed van digitalisering op de concurrentiepositie van de Nederlandse havens en luchthavens

In een wereld van toenemende globalisering, strengere duurzaamheidseisen en geopolitieke onzekerheden, staat onder meer de Haven van Rotterdam en de Luchthaven Schiphol voor een noodzakelijke transformatie. **Digitalisering is geen keuze meer, maar een strategische vereiste** om Europa's grootste haven concurrerend, duurzaam en weerbaar te houden.

De digitale transformatie versnelt de energie- en grondstoffentransitie en is cruciaal voor het behalen van klimaatdoelen en circulaire ambities. Door data slim in te zetten, kunnen administratieve, financiële en operationele processen worden geoptimaliseerd. Dit leidt tot **minder vertragingen, lagere CO₂-uitstoot en efficiëntere logistieke ketens**.

Een digitaal verbonden haven en luchthaven vereist nauwe samenwerking binnen een ecosysteem van publieke en private partijen. Standaardisatie en interoperabiliteit van data zijn hierbij randvoorwaarden. Digitalisering van handels- en logistieke ketens is immers een collectieve opgave.

Technologie alleen is echter niet voldoende. **Een robuust juridisch kader is essentieel voor vertrouwen en samenwerking**. Heldere wetgeving over data-uitwisseling, digitale handtekeningen, aansprakelijkheid en bescherming bedrijfsgegevens is nodig om drempels weg te nemen en innovatie te stimuleren.

De concurrentiepositie van de Rotterdamse haven wordt bepaald door fysieke en digitale infrastructuur van wereldklasse. Door samenwerking te intensiveren en juridische verankering te versterken, kunnen zowel de haven als Nederland hun concurrentiepositie versterken en uitgroeien tot dé digitale toegangspoort van Europa.

Economisch belang export en import voor Nederland

De goederenhandel levert voor Nederland een substantiële bijdrage aan het Bruto Nationaal Product (BNP). De onderstaande macro/meso gegevens geven een overzicht van het economische belang van de goederenhandel voor NL. In de tabel hieronder wordt een nadere CBS-specificatie van de Nederlandse goederenhandel (inclusief doorvoerhandel) gegeven met EU-landen en niet-EU landen.

Het CBS laat zien dat het BNP 433,6 miljard euro in 2024 bedroeg. In dat jaar bedroeg de waarde van goederenimport 752,6 miljard euro en de totale waarde van goederenexport 851,4 miljard euro. Het laat ook de meer gedetailleerde opgave zien van de internationale goederenhandel (invoer, wederuitvoer en uitvoer) met de diverse met EU-landen en met de niet-EU-landen volgens het CBS Standard International Trade Classification (STIC) ⁴⁶:

		Grensoverschrijding goederen; invoer				Grensoverschrijding goederen; uitvoer							
Onderwerp		Totale invoerwaarde		Doorvoerwaarde inkomend		Totale uitvoerwaarde		Wederuitvoerwaarde		Uitvoerwaarde product NL		Doorvoerwaarde uitgaand	
Landen		EU (exclusief Nederland)	Niet-EU	EU (exclusief Nederland)	Niet-EU	EU (exclusief Nederland)	Niet-EU	EU (exclusief Nederland)	Niet-EU	EU (exclusief Nederland)	Niet-EU	EU (exclusief Nederland)	Niet-EU
SITC		mln euro											
Voeding en levende dieren		36 701	30 979	462	6 511	73 634	26 000	30 756	4 202	37 898	20 668	4 980	1 130
Dranken en tabak		4 850	1 310	530	469	5 309	4 124	1 848	620	2 059	2 655	1 402	848
Grondstoffen, niet eetbaar, behalve brandstoffen		9 087	14 229	517	5 103	24 377	8 512	7 603	1 581	11 788	6 740	4 986	191
Minerale brandstoffen, smeermiddelen en dergelijke producten		27 346	93 147	769	16 226	84 615	28 012	37 605	3 936	33 507	22 848	13 502	1 228
Dierlijke en plantaardige oliën en vetten		3 634	4 270	137	130	5 041	943	1 677	286	3 059	571	306	86
Chemische producten		69 089	42 561	18 920	11 755	96 659	50 481	41 499	17 214	34 784	21 533	20 375	11 734
Fabricaten hoofdzakelijk gerangschikt volgens grondstoffen		35 153	30 607	2 930	11 802	51 553	14 744	20 062	2 887	1 6571	10 136	14 921	1 722
Machines en vervoer-materieel		91 492	157 816	12 081	62 699	172 063	98 473	71 157	26 506	29 130	57 167	71 775	14 801
Diverse gefabriceerde goederen		40 271	59 565	2 448	11 935	74 026	29 844	46 925	15 059	11 538	10 973	15 562	3 813
Niet afzonderlijk genoemde goederen		453	47	20	1	740	2281	231	25	503	1907	6	350

Bron: CBS

Kosten en risico's voor bedrijven (en overheidsorganisaties) van papieren business processen

Het (verplicht) gebruik van papieren handelsdocumenten is een administratieve last voor ondernemingen (en zeker MKB-bedrijven) die goederen exporteren en importeren. Deze ondernemingen zien de voordelen van gedigitaliseerde handelsdocumenten.

In het Verenigd Koninkrijk is er voor MKB-bedrijven geconcludeerd dat er 35% verlaging van de administratieve kosten en 13% groei van de internationale handel mogelijk is als deze verplichte documenten gedigitaliseerd mogen worden gebruikt. Er is ook geconstateerd dat deze digitalisering de handelsfinancieringsprocessen zal versnellen⁴⁷. De hiernavolgende “use case” geeft hiervan een duidelijk voorbeeld.

Use case 1: een lening van 2,9 miljard

In een transformatieve stap voor wereldwijde handelsfinanciering heeft een internationale handelsonderneming, in samenwerking met een Nederlandse Financiële Instelling en 27(!) andere kredietverstrekkers, met succes een basislening van \$ 2,885 miljard verkregen met behulp van elektronische cognossementen (eBL) als onderpand.

Deze baanbrekende transactie toont de groeiende invloed van digitalisering op handelsfinanciering, ondersteund door de Electronic Trade Documents Act (ETDA) van het Verenigd Koninkrijk, die eBL's dezelfde juridische status geeft als traditionele papieren documenten (meer informatie in de voetnoot ⁴⁸). **Deze transactie zou niet mogelijk zijn geweest op basis van het Nederlands recht, omdat het elektronisch cognossement nog niet erkend wordt in het Burgerlijk Wetboek.**

Use case 2: Pilot project Singapore/Rotterdam – van 240 naar 24 uur

Al in 2021 hebben de havens van Rotterdam en Singapore met succes een gezamenlijke pilot met een elektronisch cognossement afgerond.

De resultaten van de pilot hebben aangetoond dat de digitale overdracht van eigendom met een elektronisch cognossement forse tijdswinst oplevert en kosten bespaart. De partners waren in staat om met een elektronisch cognossement de end-to end documentatie procestijd van een gemiddelde van 6 tot 10 dagen te verkorten naar minder dan 24 uur.

Het is voor de Nederlandse implementatie een noodzakelijke voorwaarde dat de wetgeving voor het elektronische cognossement zowel in Singapore als in Nederland MLETR compliant moet zijn. **De wetgeving in Singapore is sinds al 2021 MLETR compliant voor alle 8 documents of title. De Nederlands wetgeving erkent nog geen elektronisch cognossement** met als consequentie dat de potentiële economische voordelen van deze pilot nog niet gerealiseerd kunnen worden.

Traditional paper B/L flow

Inefficient and painstaking

EXPORTER

The B/L is issued for the sea-freight shipment

IMPORTER

To claim the cargo the owner has to present the B/L document

Transfer of BL ownership

OLD WAY

The total time needed for B/L transfer via express courier service

5-10 DAYS

Electronic B/L flow

Efficient and easy

EXPORTER

The B/L is issued for the sea-freight shipment

IMPORTER

To claim the cargo the owner has to present the B/L document

Transfer of BL title

NEW WAY

The total time needed for B/L transfer via digital service

<24 HOURS

Succesvolle handel vraagt om digitale wetgeving

De Nederlandse economie draait op internationale handel. Met een jaarlijkse import- en exportwaarde van 1,6 triljoen euro, is het voortbestaan van een papieren, trage en foutgevoelige documentatieketen niet alleen achterhaald – het is economisch onverantwoord.

Terwijl landen als het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk, Duitsland en Singapore al hun wetgeving hebben aangepast voor de MLETR documents of title, is Nederland inmiddels achteropgeraakt – en dat ondanks een succesvol proeftraject in 2021. Ook onze exporteurs, importeurs, logistieke dienstverleners, banken en – in de kern – ons verdienvermogen als handelsnatie worden hierdoor geraakt.

De voordelen van digitalisering zijn onbetwistbaar: forse kostenbesparingen, veel snellere doorlooptijden, efficiëntere handelsfinanciering, minder CO₂-uitstoot en betere ketenbeveiliging. De technologie is er. De internationale standaarden zijn er. En het eerste wetsvoorstel – voor het elektronische cognossement – is al bij de Tweede Kamer in behandeling genomen.

Echter, zonder een structurele juridische erkenning van álle acht elektronische 'documents of title' blijven Nederlandse bedrijven gebonden aan inefficiënte papieren processen, met onnodige vertraging, kosten en verlies aan concurrentiekracht tot gevolg.

Daarom roepen wij u op: **maak haast met de adoptie van wetgeving voor het elektronisch cognossement én start direct het traject voor de overige zeven MLETR-handelsdocumenten.** Het is reeds ingevoerd in ons omringende, concurrerende landen en heeft zich al bewezen.

Uiteraard willen wij meehelpen. ICC Nederland en haar partners staan klaar om te ondersteunen bij de uitwerking – concreet en praktisch. Alleen zo kan Nederland zijn koploperspositie in de wereldhandel behouden, aansluiting houden bij de digitale infrastructuur van onze handelspartners, en bedrijven de juridische zekerheid geven die ze nodig hebben om te innoveren.

De digitale toekomst van onze handel moet door het privaatrecht worden ondersteund. Nu handelen, is straks winnen.

Bijlage 1: Lijst van gebruikte termen en afkortingen

B2B (Business to Business): Een type commerciële transactie waarbij bedrijven producten of diensten aan andere bedrijven verkopen.

B2G (Business to Government): Een type commerciële transactie waarbij bedrijven producten of diensten aan overheidsinstellingen verkopen of voor transacties die bedrijven aan overheden rapporteren voor internationale handelstransacties (zoals voor de Douane, CBS, Financial Intelligence Unit etc.).

BW (Burgerlijk Wetboek): De verzameling wetten die de burgerlijke rechtsverhouding in Nederland regelt, waaronder handels- en contractuele zaken.

Cognossement: Een document dat bewijs biedt van de overeenkomst tot transport van goederen, vaak gebruikt in de scheepvaart. Het fungeert als bewijs van eigendom en kan worden verhandeld.

Doorvoerhandel (Transithandel): De handel in goederen die tijdelijk in een land worden gehouden zonder dat ze daar worden geconsumeerd of definitief geïmporteerd.

Document of Title: Waardepapier dat recht geven op de eigendom van goederen of rechten en gebruikt wordt in de internationale goederenhandel. De UNCITRAL MLETR benoemt acht documents of title. Deze waardepapieren zijn opgenomen in het BW of WvK van het NL-privaatrecht en zijn tot op heden alleen rechtsgeldig in de papieren vorm.

https://uncitral.un.org/en/texts/ecommerce/modellaw/electronic_transferable_records

ETDA (Electronic Transactions Development Act): wetgeving in Groot-Brittannië, die de juridische status van elektronische handelsdocumenten versterkt, waardoor ze gelijkwaardig worden aan traditionele papieren documenten. De act biedt een kader voor de erkenning, gebruik, overdracht en opslag van elektronische documenten zoals cognossementen en wissels, en waarborgt hun veiligheid, integriteit en authenticiteit.

<https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2023/38/contents>

Financial Stability Board (FSB): Een internationale instantie die toeziet op de wereldwijde financiële stabiliteit door de samenwerking tussen centrale banken en financiële autoriteiten te bevorderen. <https://www.fsb.org/>

Forfaiting: Een vorm van financiering waarbij een exporteur zijn langlopende vorderingen verkoopt aan een forfaitier, die de betaling van de klant op zich neemt.

Factoring: Een financiële transactie waarbij een bedrijf zijn openstaande vorderingen verkoopt aan een derde partij (factor) tegen een korting, om onmiddellijke liquiditeit te verkrijgen.

ICC (International Chamber of Commerce): Een wereldwijde organisatie die bedrijven en handel bevordert door regelgeving, standaarden en richtlijnen te ontwikkelen voor internationale handel. <https://iccwbo.org/>

Incoterms: Een reeks internationaal erkende handelsvoorwaarden die de verantwoordelijkheden van kopers en verkopers in internationale transacties definiëren.

<https://iccwbo.org/business-solutions/incoterms-rules/>

International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism &

Proliferation (ISAMLFT&P): Internationaal vastgestelde richtlijnen en normen ter bestrijding van witwassen van geld en financiering van terrorisme. <https://www.fatf-gafi.org/en/publications/Fatfrecommendations/Fatf-recommendations.html>

LEI (Legal Entity Identifier): Een door de G20-FSB geïnitieerde unieke identificatiecode, gebaseerd op de ISO 17442 standaard die aan een rechtspersoon kan worden toegekend, waardoor een duidelijk beeld ontstaat van deze rechtspersoon en de moeder in financiële transacties. <https://www.gleif.org/en>

MKB (Midden- en Kleinbedrijf): Ondernemingen met minder dan 250 werknemers en een jaaromzet van maximaal €50 miljoen, of een jaarlijks balanstotaal van maximaal €43 miljoen. De MKB-sector omvat micro-, kleine en middelgrote ondernemingen en vormt de ruggengraat van de Europese economie. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=LEGISSUM%3An26001>

MLETR (Model Law on Electronic Transferable Records): Een wetgevingsmodel van UNCITRAL dat de juridische basis biedt voor elektronische overdraagbare documenten, zoals wissels en cognossementen.

https://uncitral.un.org/en/texts/ecommerce/modellaw/electronic_transferable_records

Promessen: Overdraagbaar schuldbekentenis die een onvoorwaardelijke belofte bevat om een bepaald bedrag te betalen aan een bepaalde persoon of organisatie.

Single Window-systemen: Digitale platforms die bedrijven in staat stellen om alle noodzakelijke informatie en documenten voor de invoer en uitvoer van goederen op één plaats te beheren.

Supply Chain Finance: Een set van financiële instrumenten en processen die bedrijven helpen om de cashflow te optimaliseren door samenwerking met leveranciers en klanten in de toeleveringsketen.

Sustainable Development Goals (SDG's): Een verzameling van 17 mondiale doelen die door de Verenigde Naties zijn vastgesteld om duurzame ontwikkeling te bevorderen en wereldwijde uitdagingen aan te pakken. https://unece.org/sites/default/files/2023-10/WhitePaper_SWAM_August2023.pdf

UNCITRAL (United Nations Commission on International Trade Law): Een organisatie van de Verenigde Naties die zich richt op het harmoniseren en moderniseren van internationale handelswetgeving. <https://uncitral.un.org/>

Veembewijzen: Veembewijs (ceel of cedula) bewijs van opslag van zaken ("koopmansgoederen") onder een veem en als zodanig beleenbaar papier aan toonder.

Wissel: Financiële instrument dat de betaling van een bepaald bedrag op een toekomstige datum aan een begunstigde vereist. Ze worden vaak gebruikt in internationale handel.

WTO (World Trade Organization): Een internationale organisatie die zich bezighoudt met de regulering van handelsbetrekkingen tussen landen en die streeft naar het bevorderen van vrije en eerlijke handel. <https://www.wto.org/>

Bijlage 2: Eindnoten

¹ Draghi Report (part A), “The future of European competitiveness”, September 2024:

[https://commission.europa.eu/document/download/97e481fd-2dc3-412d-be4c-f152a8232961_en?](https://commission.europa.eu/document/download/97e481fd-2dc3-412d-be4c-f152a8232961_en?filename=The%20future%20of%20European%20competitiveness%20%20A%20competitiveness%20strategy%20for%20Europe.pdf)

[filename=The%20future%20of%20European%20competitiveness%20 %20A%20competitiveness %20strategy%20for%20Europe.pdf](https://commission.europa.eu/document/download/97e481fd-2dc3-412d-be4c-f152a8232961_en?filename=The%20future%20of%20European%20competitiveness%20%20A%20competitiveness%20strategy%20for%20Europe.pdf)

² Draghi Report (part B), “The future of European competitiveness”, September 2024,

[https://commission.europa.eu/document/download/ec1409c1-d4b4-4882-8bdd-](https://commission.europa.eu/document/download/ec1409c1-d4b4-4882-8bdd-3519f86bbb92_en?filename=The%20future%20of%20European%20competitiveness%20In-depth%20analysis%20and%20recommendations_0.pdf)

[3519f86bbb92_en?filename=The%20future%20of%20European%20competitiveness %20In-depth%20analysis%20and%20recommendations_0.pdf](https://commission.europa.eu/document/download/ec1409c1-d4b4-4882-8bdd-3519f86bbb92_en?filename=The%20future%20of%20European%20competitiveness%20In-depth%20analysis%20and%20recommendations_0.pdf)

³ Europese Raad, “Kompas voor concurrentie vermogen”, 28 Januari 2025,

<https://www.consilium.europa.eu/nl/policies/competitiveness-compass/>

⁴ ICC United Kingdom, “The plan for growth”, December 2024, [https://iccwbo.org/wp-](https://iccwbo.org/wp-content/uploads/2025/03/Plan-for-Growth.pdf)

[content/uploads/2025/03/Plan-for-Growth.pdf](https://iccwbo.org/wp-content/uploads/2025/03/Plan-for-Growth.pdf)

⁵ Tweede Kamer, 12 mei 2025, Wetsvoorstel Invoering van het elektronisch cognossement.

[https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/wetsvoorstellen/detail?](https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/wetsvoorstellen/detail?cfg=wetsvoorsteldetails&qry=wetsvoorstel:36743)

[cfg=wetsvoorsteldetails&qry=wetsvoorstel:36743](https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/wetsvoorstellen/detail?cfg=wetsvoorsteldetails&qry=wetsvoorstel:36743)

⁶ UNCITRAL, (2017) Model Law on Electronic Transferable Documents (MLETR):

https://uncitral.un.org/en/texts/ecommerce/modellaw/electronic_transferable_records

⁷ ICC, Certificates of Origin, A Certificate of Origin (CO) confirms the ‘nationality’ of a product and serves as a declaration to satisfy customs or trade requirements. COs are mostly required for customs clearance procedures to determine duties or legitimacy of imports.:

<https://iccwbo.org/business-solutions/certificates-of-origin/> (ICC Nederland heeft de global Chair van de ICC CO Commission beschikbaar gesteld.

⁸ ICC,, ATA Carnet: ATA Carnet helps you speed through customs with duty and tax-free permits for temporary export and import of goods in over 80 countries/customs territories:

<https://iccwbo.org/business-solutions/ata-carnet/> (ICC Nederland heeft de global Chair van de ICC ATA Commission beschikbaar gesteld)

⁹ Financial Stability Board (FSB), 12 December 2024, Recommendations to Promote Alignment and Interoperability Across Data Frameworks Related to Cross-border Payments:

<https://www.fsb.org/uploads/P121224-1.pdf>

¹⁰ ICC, ICC Identity Management Guide (for all parties involved in international supply chains):

<https://iccwbo.org/wp-content/uploads/sites/3/2020/11/icc-identity-management-guide.pdf>

¹¹ WTO, Digital technologies and trade: https://www.wto.org/english/tratop_e/dtt_e/dtt_e.htm

¹² WTO, “Handbook on Measuring Digital Trade”, second edition:

https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/digital_trade_2023_e.pdf

¹³ WTO, “Standards Toolkit for Cross-border Paperless Trade”, 2022,

https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/paperlesstrade2022_e.pdf

¹⁴ WTO-UNCITRAL, “Readiness Assessment for Cross-border Paperless Trade: Checklists and Guides”: <https://readiness.digitalizetrade.org/toolkit>

¹⁵ WCO, Data Model: <https://readiness.digitalizetrade.org/toolkit>

¹⁶ Een Single Window is een concept voor het vergemakkelijken van handel dat handelaren en bedrijven in staat stelt gestandaardiseerde informatie en documenten via één toegangspoort in te dienen om aan alle regelgevende vereisten met betrekking tot import, export en doorvoer te voldoen. Het vereenvoudigt en stroomlijnt de interacties met overheidsinstanties, waardoor de efficiëntie wordt verbeterd en kosten en vertragingen in het grensoverschrijdend handelsverkeer worden verminderd.

- ¹⁷ United Nations Trade Data Elements Directory (UN/TDED): <https://www.digitalizetrade.org/implementation-instrument/un-trade-data-element-directory-tded-iso7372>
- ¹⁸ WCO; <https://www.wcoomd.org/en/topics/facilitation/instrument-and-tools/tools/data->
- ¹⁹ United Nations Commission on International Trade Law: “UNCITRAL Model Law on Electronic Transferable Records” (2017): https://uncitral.un.org/en/texts/ecommerce/modellaw/electronic_transferable_records
- ²⁰ MLETR Definitie “Document of title”:
https://uncitral.un.org/en/texts/ecommerce/modellaw/electronic_transferable_records
 Some of the trade documents mentioned are ‘documents of title’ or a ‘transferable document or instrument’ as defined by the following two MLETR clauses:
- 37. The definition of “transferable document or instrument” focuses on the key functions of transferability and of providing a title to performance. It does not aim to affect the principle that substantive law should determine the rights of the possessor.
 - 38. Applicable substantive law should determine which documents or instruments are transferable in the various jurisdictions. An indicative list of transferable documents or instruments, inspired by article 2, paragraph 2, of the Electronic Communications Convention,³¹ includes: bills of exchange; cheques; promissory notes; consignment notes; bills of lading; warehouse receipts; insurance certificates and air waybills.
- ²¹ ICC, 4 September 2024, MLETR: An overview of UNCITRAL’s Model Law on Electronic Transferable Records: <https://academy.iccwbo.org/digital-trade/article/mletr-an-overview-of-uncitrals-model-law-on-electronic-transferable-records/>
- ²² G7, 2021, <https://g7g20-documents.org/about-the-database/about-g7>
- ²³ G7, 17 December 2021, Roadmap to Reform for Electronic Transferable Records: https://g7g20-documents.org/fileadmin/G7G20_documents/2021/G7/United%20Kingdom/Ministerial%20Meetings/Digital%20Economy%20Ministers/3%20Miscellaneous/Roadmap%20to%20Reform%20for%20Electronic%20Transferable%20Records_17122021.pdf
- ²⁴ International Chamber of Commerce (ICC), <https://iccwbo.org/about-icc-2/>
- ²⁵ ICC Netherlands; <https://www.iccwbo.nl/>
- ²⁶ ICC DSI programma: <https://www.dsi.iccwbo.org/our-work>
- ²⁷ ICC DSI, Key Documents and Data Elements, https://www.dsi.iccwbo.org/_files/ugd/8e49a6_9f8444133fc64fc9b59fc2eaaca2888e.pdf
- ²⁸ ICC DSI -ESCAP, Cross-border Paperless Trade Database: <https://www.digitalizetrade.org/ktdde>
- ²⁹ UN Sustainable Development Goals: <https://sdgs.un.org/goals>
- ³⁰ FATF, The FATF Recommendations <updated June 2025, International standards on combatting money laundering and the financing of terrorism & proliferation: <https://www.fatf-gafi.org/content/dam/fatf-gafi/recommendations/FATF%20Recommendations%202012.pdf.coredownload.inline.pdf>
- ³¹ Financial Stability Board, 12 December 2024, Recommendations to promote Alignment and Interoperability Across Data Frameworks Related to Cross-border Payments: <https://www.fsb.org/uploads/P121224-1.pdf>
- ³² UNCITRAL: see MLETR footnote above
- ³³ ICC, Incoterms 2020: <https://iccwbo.org/business-solutions/incoterms-rules/incoterms-2020/>

- ³⁴ ICC, UCP 600 Uniform Rules for Documentary Credits: <https://academy.iccwbo.org/trade-finance/e-books/ucp-600/>
- ³⁵ ICC, ISBP98, International Standby Practices: <https://academy.iccwbo.org/trade-finance/e-books/isp-98/>
- ³⁶ ICC, URC & eURC, Uniform Rules for Collections: https://iccwbo.org/wp-content/uploads/sites/3/2019/06/825E_eURC_Final.pdf
- ³⁷ ISO, ISO/ TR 6039 :2023 Identifiers of subjects and objects for the design of (blockchain) systems.: <https://www.iso.org/standard/81978.html>
- ³⁸ ISO 20022, Er zijn message standaarden gedefinieerd onder meer voor cross-border payments en trade finance transacties: <https://www.iso20022.org/>
- ³⁹ IATA, One Record Model, The vision for ONE Record is an end-to-end digital logistics and transport supply chain where data is easily and transparently exchanged in a digital ecosystem of air cargo stakeholders, communities and data platforms.: <https://www.iata.org/en/programs/cargo/e/one-record/>.
- ⁴⁰ <https://wetgevingskalender.overheid.nl/Regeling/WGK012588>
- ⁴¹ Tweede Kamer, Invoering van het elektronisch cognossement: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/wetsvoorstellen/detail?cfg=wetsvoorsteldetails&qry=wetsvoorstel:36743#wetgevingsproces>
- ⁴² Tweede Kamer, Memorie van Toelichting 4de2ac7c-0ff7-44f8-8014-cf84bc2be91b_1.pdf
- ⁴³ Raad van State, <https://www.raadvanstate.nl/adviezen/@145147/w16-24-00184-ii/>
- ⁴⁴ Hague-Visby Rules, 1924, <http://www.dutchcivillaw.com/legislation/haguevisbyrules.htm>
- ⁴⁵ WTO, https://www.wto.org/english/thewto_e/coher_e/tr_finance_e.htm
- ⁴⁶ CBS, <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/85429NED/table?dl=BFA75>
- ⁴⁷ UK, International Centre for Digital Trade and Innovation, The Benefits: <https://www.digitaltrade4.eu/trafigura-leads-the-way-with-a-groundbreaking-2-885-billion-syndicated-facility-leveraging-electronic-bills-of-lading-ebf/>
- ⁴⁸ Trafigura Leads the way with groundbreaking USD 2.885 Billion Syndicated Facility Leveraging Electronic Bills of lading (eBL): <https://www.digitaltrade4.eu/trafigura-leads-the-way-with-a-groundbreaking-2-885-billion-syndicated-facility-leveraging-electronic-bills-of-lading-ebf/>

Bijlage 3: Leden van de ICC NL MLETR Werkgroep

Richard Wulff, voorzitter, Executive Director ICISA

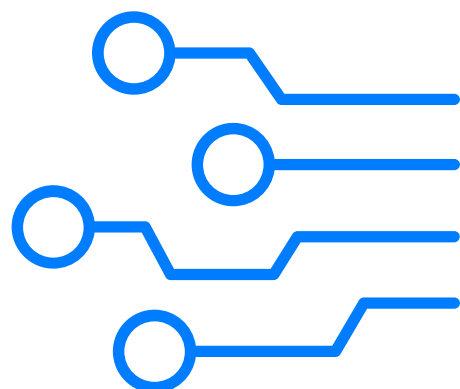
Laure Jacquier, Director General, ICC Netherlands

Bart Krapels, Product Manager Trade Finance, ING Bank

Raoul Tan, Head of Digital Trade Port of Rotterdam

Gerard Hartsink, Senior Adviseur, ICC Netherlands

De International Chamber of Commerce (ICC) is de institutionele vertegenwoordiger van meer dan 45 miljoen bedrijven in ruim 170 landen. De kerntaak van ICC is om ondernemen mogelijk te maken voor iedereen, elke dag, overal ter wereld. Met een unieke combinatie van belangenbehartiging, praktische oplossingen en het opstellen van standaarden bevorderen wij internationale handel, verantwoord zakelijk gedrag en een mondiale benadering van regelgeving. Daarnaast bieden wij toonaangevende diensten op het gebied van geschiloplossing. Onze leden zijn onder meer 's werelds grootste bedrijven, mkb's, brancheorganisaties en lokale kamers van koophandel.

Bezuidenhoutseweg 12
2594AV, The Hague,
The Netherlands
www.iccwbo.nl
info@icc.nl